

I. Hangiu

Presa românească
de la începuturi pînă în prezent
Dicționar cronologic 1790–2007

Volumul II
3 ianuarie 1917 – decembrie 1944

comunicare●ro

Redactor: Lucian Pricop
Coperta: Cristian Lupeanu
Tehnoredactor: Olga Machin

Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin Editurii Comunicare.ro, 2008

SNSPA, Facultatea de Comunicare și Relații Publice
Strada Povernei 6, București
Tel./fax: 021 313 58 95
E-mail: editura@comunicare.ro
www.comunicare.ro
www.editura.comunicare.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HANGIU, ION

Presa românească de la începuturi pînă în prezent.

Dicționar cronologic 1790–2007 / Ion Hangiu; pref.: Ion Hangiu.

– București: Comunicare.ro, 2008

vol.

ISBN 978-973-711-163-0

Vol. II: 1917–1944. – 2009. – Bibliogr. – Index.

ISBN 978-973-711-165-4

81'374.2:070(498)=135.1

Cuprins

Notă introductivă • 13

Ziare și reviste

- [248] *Acțiunea română*. Ziar independent zilnic (3 ian. 1917) • 17
- [249] *România*. Organ al apărării naționale (2 febr. 1917) • 19
- [250] *România Mare*. Foaia Voluntarilor Români din Austro-Ungaria (20 iul. 1917) • 21
- [251] *Lumina*. Ziar românesc independent (1 sept. 1917) • 24
- [252] *Scena*. Ziar zilnic de teatru, muzică, literatură, sport (27 sept. 1917) • 27
- [253] *Ardealul (Transilvania)*. Gazetă săptămânală pentru Românii transilvăneni aflători în Rusia (1 oct. 1917) • 29
- [254] *Basarabia*. Organ cotidian politic independent (1917) • 32
- [255] *Neamul românesc*. Foaia Partidului Național-Democrat.
Organ al „Uniunii Democrației Naționale“ (3 ian. 1918) • 34
- [256] *Moldova*. Revistă bilunară (15 ian. 1918) • 37
- [257] *România nouă*. Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor (24 ian. 1918) • 38
- [258] *Literatorul*. Organ al grupării intelectuale (29 iun. 1918) • 41
- [259] *Revista critică*. Literară, teatrală, artistică și muzicală (5 oct. 1918) • 44
- [260] *Glasul Bucovinei*. Organ de propagandă pentru unirea românilor de pretutindeni (22 oct. 1918) • 46
- [261] *Letopiseți*. Revistă literară bilunară (10 nov. 1918) • 49
- [262] *Văitorul*. Cotidian liberal (2/15 nov. 1918) • 52
- [263] *Dacia*. Ziar de dimineață (23 nov. 1918) • 54
- [264] *Alba-Iulia*. Organ al proclamării unității naționale (1 dec. 1918) • 57
- [265] *Chujul*. Organul Consiliului Național Român din Cluj și com. Cojocna (12 dec./25 dec. 1918) • 59
- [266] *Lectura pentru toți*. Magazin ilustrat lunar (dec. 1918) • 61
- [267] *Florile dalbe*. Revistă literară (1 ian. 1919) • 64
- [268] *Adevărul (Adeverul)*. Ziar democratic de largă audiență în rîndul cititorilor (3 ian. 1919) • 66
- [269] *Dimineața*. Ziar democratic (3 ian. 1919) • 69
- [270] *România Mare*. Foaia Voluntarilor și Soldaților Români în Franța (7 ian. 1919) • 71
- [271] *Luceafărul* (ian. 1919) • 73
- [272] *Însemnări Literare*. Revistă săptămînală (2 febr. 1919) • 75

- [273] *Românimea culturală* (24 febr. 1919) • 77
- [274] *Ramuri*. Revistă literară (1 mart. 1919) • 81
- [275] *Foaia tinerimii*. Revistă bilunară (15 mart. 1919) • 84
- [276] *Scânteia*. Literară, artistică, distractivă, bilunară (3 mart. 1919) • 89
- [277] *Bucovina*. Ziarul Românilor bucovineni (18 mart. 1919) • 91
- [278] *Universul Literar* (31 mart. 1919) • 93
- [279] *Hiena*. Revistă de polemică politică-literară (mart. 1919) • 95
- [280] *Arhiva pentru știința și reforma socială*. Organ al Asociației pentru studiul și reforma socială (1 apr. 1919) • 97
- [281] *Sburătorul*. Revistă literară, artistică și culturală (19 apr. 1919) • 100
- [282] *Ideea europeană* (25 iun. 1919) • 106
- [283] *Cuvântul liber*. Revistă săptămânală (24 aug. 1919) • 112
- [284] *Crinul*. Revistă literară-artistică-bilunară (25 oct. 1919) • 116
- [285] *Lamura*. Revistă de cultură, literatură, artă, știință (oct. 1919) • 118
- [286] *Datina*. Foaia Societății culturale „M. Eminescu“ (1 ian. 1920) • 120
- [287] *România Nouă*. Ziarul Societății pentru Educația cetățenească (2 ian. 1920) • 122
- [288] *Ziarul științelor populare și al călătoriilor*. Supliment al ziarului *Universul* (1884–1953) (6 ian. 1920, Seria a II-a) • 125
- [289] *Actualitatea*. Armata Română în Răsboiul cel Mare (ian. 1920) • 128
- [290] *Moldova dela Nistru*. Revistă ilustrată scrisă pe înțelesul poporului (ian. 1920) • 130
- [291] *Curentul nou* (1 febr. 1920) • 132
- [292] *Îndreptarea literară*. Literatură, artă, știință și sport (7 mart. 1920) • 142
- [293] *Viața Românească*. Revistă literară și științifică (mart. 1920) • 143
- [294] *Renașterea Moldovei*. Revistă literară și de propagandă națională (1 apr. 1920) • 170
- [295] *Cele trei Crișuri*. Revistă de cultură (15 apr. 1920) • 175
- [296] *Umanitatea*. Revistă literară, socială și științifică (iun. 1920) • 176
- [297] *Lupta de clasă*. Revistă bilunară sub îngrijirea Secțiunii București a Partidului Socialist (1 iul. 1920) • 178
- [298] *Adevărul Literar și Artistic* (28 nov. 1920) • 180
- [299] *Vulturul Basarabiei*. Revistă literară, săptămânală (10 dec. 1920) • 182
- [300] *Analele Dobrogei*. Revista Societății Culturale Dobrogene (1920) • 186
- [301] *Gândirea*. Literară – artistică – socială (1 mai 1921) • 188
- [302] *Revista Moldovei* (1 mai 1921) • 205
- [303] *Sburătorul Literar*. Revistă săptămânală (17 sept. 1921) • 207
- [304] *Drum Nou*. Literatură – artă – știință (20 oct. 1921) • 211
- [305] *Flacăra*. Literară, artistică, socială (10 dec. 1921) • 213
- [306] *Gândul nostru*. Artă – literatură (10 dec. 1921) • 215
- [307] *Albina*. Revistă enciclopedică populară (22/29 ian. 1922) • 217
- [308] *Arhivele Olteniei*. Publicație trimestrială (ian.-mart.-dec. 1922) • 219
- [309] *Cugetul românesc*. Revistă lunară (febr. 1922) • 221
- [310] *Flamura*. Literară și Artistică (1 apr. 1922) • 224
- [311] *Năzuința*. Literatură – știință – arte (apr. 1922) • 227
- [312] *Flacăra*. Literară, artistică, socială (19 mai 1922) • 231

- [313] *Contimporanul* (3 iun. 1922) • 235
- [314] *Aurora*. Literară, artistică, teatrală, socială. Irodalom, művészet, színház, társadalom (24 dec. 1922) • 237
- [315] *Conștiința Românească*. Organul Asociației de propagandă pentru Solidaritatea Națională și Socială a Românilor (28 ian. 1923) • 239
- [316] *România*. Organ al Partidului Național Român (16 oct. 1923) • 241
- [317] *Spre ziuă*. Politică – literatură – artă (11 mart. 1923) • 242
- [318] *Vulturul Carpaților*. Revistă literară, științifică, artistică și socială (15 mart. 1923) • 244
- [319] *Clipa*. Teatrală, plastică, muzicală și literară (20 mai 1923) • 246
- [320] *Tribuna. A Romanian-American Daily Newspaper*. Ziar zilnic românesc (30 mai 1923) • 249
- [321] *Lumea*. Literară și artistică. Ziar independent (5 iun. 1923) • 251
- [322] *Icoane maramureșene*. Revistă de cultură (nov. 1923) • 253
- [323] *Vlăstarul*. Revista Liceului „Spiru-Haret” (25 dec. 1923) • 254
- [324] *Săptămâna muncii intelectuale și artistice* (5 ian. 1924) • 256
- [325] *Cultura*. Științe, litere, arte (ian. 1924) • 263
- [326] *Tribuna românilor de peste hotare*. Revistă lunară sub conducerea unui comitet (ian. 1924) • 268
- [327] *Ecoul american. American Echo*. Organ săptămânal pentru politică, economie, literatură și arte (7 febr. 1924) • 271
- [328] *Curierul american*. Organ al românilor din Statele Unite (8 febr. 1924) • 273
- [329] *Societatea de mâine*. Revistă săptămânală pentru probleme sociale și economice (12 apr. 1924) • 275
- [330] *Sentinela* (20 apr. 1924) • 279
- [331] *Lumea*. Bazar săptămânal (2 nov. 1924) • 281
- [332] *Cuvântul*. Cotidian politic (6 nov. 1924) • 287
- [333] *Mișcarea literară*. Gazetă săptămânală de critică și informație literară, artistică și culturală (15 nov. 1924) • 292
- [334] *Punct*. Revistă de artă constructivistă internațională (15 nov. 1924) • 295
- [335] *Ritmul vremii*. Revistă literară, critică, socială (febr. 1925) • 297
- [336] *Integral*. Revistă de sinteză modernă, organ al mișcării moderniste din țara noastră și străinătate (1 mart. 1925) • 300
- [337] *Propilee literare*. Culturale, artistice, teatrale, politice și economice (15 mart. 1925) • 303
- [338] *Salonul Literar* (mart. 1925) • 305
- [339] *Pasul vremii*. Revistă literară, artistică, științifică (15 apr. 1926) • 307
- [340] *Graiul Nostru*. Revistă Literară (apr. 1925) • 309
- [341] *Cetatea literară* (19 dec. 1925) • 311
- [342] *Ramuri*. Drum drept (ian. 1926) • 314
- [343] *Făt-Frumos*. Revistă de literatură și folclor (ian.-febr. 1926) • 320
- [344] *Viața literară* (20 febr. 1926) • 321
- [345] *Familia*. Revistă lunară de cultură (mart. 1926) • 325

- [346] *Politica*. Ziar popular independent de informație și critică (5 iun. 1926) • 327
- [347] *Cultura proletară* (15 sept. 1926) • 329
- [348] *Falanga*. Organ de luptă al Generației noi (1 nov. 1926) • 331
- [349] *Revista Scriitoarei*. Literatură, artă, chestiuni sociale (nov. 1926) • 334
- [350] *Floarea-soarelui*. Literatură, artă, știință, viață socială (1 ian. 1927) • 337
- [351] *Cărvunarii*. Cărvunarii – revoluționari moderați și conservatori liberali... (24 ian. 1927) • 339
- [352] *Revista noastră*. Literară, artistică, critică, socială (ian.-oct.-dec. 1927) • 344
- [353] *Sinteza*. Revistă lunară (apr. 1927) • 347
- [354] *Dreptatea*. Ziar al Partidului Național Țărănesc (17 oct. 1927) • 349
- [355] *Tribuna românilor transnistreni* (oct. 1927) • 351
- [356] *Cugetul liber* (nov. 1927) • 354
- [357] *Pleiada*. Revistă pentru poezie, critică și ideologie (nov. 1927) • 357
- [358] *Scrisul românesc* (nov. 1927) • 358
- [359] *Cuget Clar*. Revistă de cultură și literatură pentru școli și tineret, a Comisiunii bibliotecilor dela Casa Școalelor (7/20 ian. 1928) • 362
- [360] *România eroică*. Revistă lunară ilustrată (ian. 1928) • 364
- [361] *Urmuz*. Revistă de avangardă (ian. 1928) • 365
- [362] *Bilete de papagal* (2 febr. 1928) • 367
- [363] *Curentul* (11 febr. 1928) • 369
- [364] *Vremea*. Politică – socială – culturală (23 febr. 1928) • 373
- [365] *Unu*. Avangardă literară (apr. 1928) • 375
- [366] *Provincia literară*. Organ de propagandă al Cercului cultural „Provincia“ (mai-nov.-dec. 1928) • 377
- [367] *Radio*. Jurnal practic, folositor, științific și distractiv. Organ pentru popularizarea radiofoniei (23 sept. 1928) • 378
- [368] *Tiparnița literară*. Critică – artă – politică (oct. 1928) • 380
- [369] *Kalende*. Revistă lunară, literară și științifică (10 nov. 1928) • 386
- [370] *Ultima oră*. Ziar popular independent de informații (28 dec. 1928) • 389
- [371] *Scrisul Nostru*. Revistă literară (ian. 1929) • 390
- [372] *Generația Unirii*. Revistă politică și socială (10 apr. 1929) • 394
- [373] *Express Ismail* (14 apr. 1929) • 399
- [374] *Țara Bârsei* (mai 1929) • 401
- [375] *Orizonturi noi* (iun. 1929) • 402
- [376] *Ritmuri*. Revistă lunară. Literatură și critică (1 sept. 1929) • 404
- [377] *Vitrina literară*. Artistică – teatrală – muzicală (21 oct. 1929) • 406
- [378] *Cuvinte Literare*. Foaie bilunară de literatură (15 dec. 1929) • 408
- [379] *Acțiune și Reacțiune*. Caete semestriale de sinteză națională în cadrul secolului XX (1929) • 410
- [380] *Ardealul tânăr*. Revistă bilunară de ideologie democratică (1 ian. 1930) • 412
- [381] *Cronicarul*. Publicație ocazională (15 ian. 1930) • 414
- [382] *Tribuna*. Organ politic și informativ al mișcării pacifiste și al solidarității sociale (24 ian. 1930) • 418
- [383] *Îndreptar*. Revistă de literatură (ian. 1930) • 421

- [384] *Darul vremii*. Literatură, artă, știință (febr. 1930) • 422
- [385] *Pleiada*. Revistă literară bilunară (15 mart. 1930) • 423
- [386] *Licăriri*. Revistă literară bilunară (30 mart. 1930) • 426
- [387] *Proletarul literar* (1 iul. 1930) • 428
- [388] *Alge*. Revistă de artă modernă (13 sept. 1930) • 430
- [389] *Presa*. Ziar independent, redactat de membrii „Sindicatului Presei“ din Oltenia (20 oct. 1930) • 431
- [390] *Capricorn*. Revistă lunară de critică și literatură (nov. 1930) • 433
- [391] *Magazinul*. Revistă lunară pentru literatură, artă și turism (dec. 1930) • 438
- [392] *Mihai Eminescu*. Lămuriri pentru viața și opera lui Eminescu (1930) • 440
- [393] *Duminica Universului*. Revistă ilustrată (1 ian. 1931) • 442
- [394] *Brașovul Literar și Artistic* (8 iun. 1931) • 444
- [395] *Tribuna română*. Hebdomadaire roumain. Ziarul românilor din Franța (7 nov. 1931) • 446
- [396] *Dreapta*. Foae de cultură, informație și luptă (11 dec. 1931) • 448
- [397] *Calendarul*. Ziar independent cu ultimele știri din țară și străinătate (25 ian. 1932) • 450
- [398] *Viața Basarabiei*. Revistă lunară. Editată de Asociația culturală „Cuvânt Moldovenesc“ (ian. 1932) • 453
- [399] *România literară*. Gazetă săptămânală de critică și informație literară, artistică și culturală (20 febr. 1932) • 458
- [400] *Azi*. Revistă lunară de literatură, critică și artă (mart. 1932) • 461
- [401] *Pagini moldovene*. Literatură – critică – informație (5 apr. 1932) • 462
- [402] *Bluze albastre*. Revistă de literatură proletară (5 iun. 1932) • 464
- [403] *Discobolul* (sept. 1932) • 466
- [404] *Axa*. Publicație bilunară de artă, literatură, politică (20 oct. 1932) • 470
- [405] *Provincia Literară*. Revistă de literatură, critică și artă (oct. 1932) • 474
- [406] *Porunca vremii*. Tribună săptămânală de luptă cetățenească (18 dec. 1932) • 477
- [407] *Stilet*. Revistă de descărcat sinceritate refulată (sept.-nov. 1933) • 478
- [408] *Viața Românească*. Revistă de literatură, artă și ideologie (ian.-febr. 1933) • 480
- [409] *Abeedar* (11 mai 1933) • 488
- [410] *Gând românesc*. Revistă de cultură editată de „Astra“ (mai 1933) • 489
- [411] *Șantier*. Social – literar (15 sept. 1933) • 492
- [412] *Cuvântul liber*. Revistă săptămânală, politică – literară – teatru – artă (11 nov. 1933) • 494
- [413] *Credința*. Ziar independent de luptă politică și spirituală (2 dec. 1933) • 497
- [414] *Reporter*. Săptămânal ilustrat, politic, literar și artistic (6 dec. 1933) • 499
- [415] „*Noi*“. Revistă bilunară de literatură și critică (15 dec. 1933) • 503
- [416] *Cadran*. Literar – critic – social (ian. 1934) • 504
- [417] *Revista Fundațiilor Regale* (ian. 1934) • 506
- [418] *Criterion*. Revistă de arte, litere și filosofie (15 mart. 1934) • 512
- [419] *Familia*. Revistă lunară de cultură (mart. 1934) • 516
- [420] *Lanuri*. Revistă de cultură generală a Liceului C.F.R. Aurel Vlaicu – București (apr. 1934) • 520

- [421] *Meridian*. Caet lunar de literatură (mai 1934) • 523
- [422] *Ramuri* (mai 1934) • 526
- [423] *Prometeu*. Revistă de luptă pentru propășire, frumos și adevăr (iun. 1934) • 528
- [424] *Neamul Nostru*. Foaie săptămânală pentru cultură, știință și artă (15 sept. 1934) • 531
- [425] *Manifest*. Literar – social – artistic (1 oct. 1934) • 534
- [426] *Cruciada românismului*. Săptămânal de orientare politică și spirituală (22 nov. 1934) • 537
- [427] *Pamflet*. Hebdomader literar – artistic – social (6 dec. 1934) • 539
- [428] *Noi*. Tribuna românismului creator (dec. 1934) • 541
- [429] *Luceafărul*. Revistă culturală, literară și artistică (ian. 1935) • 543
- [430] *Critica*. Artă – Literatură – Filosofie – Sociologie (7 febr. 1935) • 545
- [431] *Națiunea Română*. Cotidian politic, economic și social (5 apr. 1935) • 546
- [432] *Ideea românească*. Revistă lunară de critică, ideologie și poezie (mai 1935) • 550
- [433] *Duh și Viață*. Organ lunar al Asociației Licențiaților în Teologie (20 iul. 1935) • 553
- [434] *Iconar* (iul. 1935) • 554
- [435] *Sfarmă-piatră*. Ziar de informații și luptă românească (14 nov. 1935) • 557
- [436] *Însemnări ieșene*. Revistă bilunară (1 ian. 1936) • 560
- [437] *Preocupări literare*. Revista Soc. Prietenii Istoriei Literare (1 ian. 1936) • 562
- [438] *Pagini basarabene*. Revistă literară și de cultură generală (ian. 1936) • 566
- [439] *Era nouă*. Revistă lunară de filozofie, literatură, știință (1 febr. 1936) • 568
- [440] *Front literar*. Critic și cronic (mart. 1936) • 572
- [441] *Cuget clar (Noul „Sămănător“)*. Revistă de direcție literară, artistică și culturală (15 iul. 1936) • 574
- [442] *Buna Vestire*. Ziar de luptă și doctrină românească (22 febr. 1937) • 576
- [443] *Arc*. Literatură și pamflet (15 apr. 1937) • 579
- [444] *Timpul*. Cotidian de informații politice, sociale, economice, culturale, sportive și cu pagină literară (7 mai 1937) • 582
- [445] *Înnoirea*. Revistă politică, socială și artistică (15 sept. 1937) • 584
- [446] *Teatrul* (oct. 1937) • 586
- [447] *Pământ și Vrajă Ardeleană*. Literatură – Știință – Artă (nov. 1937) • 587
- [448] *Politica vremii*. Săptămânal politic, social, literar, artistic (14 nov. 1937) • 589
- [449] *Poetul*. Revistă literară (nov. 1937) • 591
- [450] *Decembrie*. Săptămânal de orientare critică, literară și politică (17 dec. 1937) • 593
- [451] *Semnalul*. Cotidian democratic independent (1 febr. 1938) • 599
- [452] *Biruința Română*. Tribună zilnică independentă de informație și luptă națională (8 febr. 1938) • 600
- [453] *Veac nou*. Revistă de literatură, artă și critică (27 febr. 1938) • 602
- [454] *Luceafărul*. Revistă școlară bilunară (1 apr. 1938) • 603
- [455] *România*. Cotidian politic și literar. Organ al Partidului Națiunii (2 iun. 1938) • 605
- [456] *Tribuna* (Seria a IV-a) (29 oct. 1938) • 607
- [457] *Litera*. Revistă tradiționalistă (oct. 1938) • 610
- [458] *Symposion*. Revistă de cultură (oct. 1938) • 611
- [459] *Itinerar*. Publicație literară independentă (1-15 dec. 1938) • 613

- [460] *Jurnal literar*. Foaie săptămânală de critică și informație literară (1 ian. 1939) • 615
- [461] *Pontice*. Revistă lunară de artă și cultură dobrogeană (ian. 1939) • 617
- [462] *Evenimentul zilei*. Cotidian independent de largă răspîndire (16 mart. 1939) • 619
- [463] *România literară* (2 apr. 1939) • 620
- [464] *Pătrat*. Săptămînal sub conducerea pătratului (10 apr. 1939) • 624
- [465] *Tribuna românilor de peste hotare*. Revistă de cultură națională (iun. 1939) • 625
- [466] *Lanuri*. Revistă de cultură (1939) (sept. 1933 – 1939, numere lipsă din colecțiile B.A.R.) • 626
- [467] *Almanahul Adam*. Zece ani de apariție (1939) • 628
- [468] *Viața Basarabiei*. Revistă lunară (iul.-aug. 1940) • 630
- [469] *Radio România*. Revista oficială a Societății Române de Radiodifuziune (22 dec. 1940) • 633
- [470] *Ardealul*. Organ Liber de Luptă și Afirmare Românească al Refugiaților și Expulzaților din Ardeal (16 febr. 1941) • 635
- [471] *Albatros*. Bilunar pentru literatură (10 mart. 1941) • 639
- [472] *Pământul românesc*. Revistă de orientare națională, culturală și socială (15 mart. 1941) • 641
- [473] *Dacia*. Ziar literar (15 apr. 1941) • 645
- [474] *Arta*. Teatru, cinema, literatură, muzică, plastică (21 mai 1941) • 653
- [475] *Revista română*. Literatură – știință – artă (mai 1941) • 654
- [476] *Informația zilei*. Cotidian (26 nov. 1941) • 657
- [477] *Hrisovul*. Buletinul Școlii de Arhivistică (1941) • 659
- [478] *Arta Nouă*. Teatru – Cinema – Literatură – Muzică (22 apr. 1942) • 662
- [479] *Kalende* (Preocupări literare) (1942) • 665
- [480] *România liberă* (28 ian. 1943) • 666
- [481] *Saeculum*. Revistă de filosofie (ian. 1943) • 669
- [482] *Tribuna românilor*. Organ săptămânal de propagandă românească al Societății „Târnava Mare“ (1 iul. 1943) • 676
- [483] *Românul*. Ziar politic (15 dec. 1943) • 678
- [484] *Câmpia Libertății*. Bilunar de luptă românească (15 ian. 1944) • 680
- [485] *Familia*. Revistă lunară de cultură (ian. 1944) • 684
- [486] *Semnalul*. Cotidian independent al democrației românești (2 sept. 1944) • 685
- [487] *Tribuna poporului*. Cotidian de atitudine democratică (15 sept. 1944) • 687
- [488] *Scânteia*. Organ al Comitetului Central al P.C.R. (21 sept. 1944) (1931–1940, în ilegalitate) • 689
- [489] *Democrația*. Săptămânal independent de orientare politică și culturală (8 oct. 1944) • 691
- [490] *Victoria*. Ziar de informare și comentariu critic (20 oct. 1944) • 694
- [491] *Scânteia tineretului*. Organ al Comitetului Central al Uniunii Tineretului (5 nov. 1944) • 696
- [492] *Jurnalul de dimineață* (14 nov. 1944) • 697
- [493] *Orizont*. Literatură, artă, cultură, gândire socială (nov. 1944) • 700
- [494] *Viața Românească*. Revistă de literatură, știință și ideologie (nov. 1944) • 702
- [495] *Răsăpântia*. Publicație bilunară (1 dec. 1944) • 704

- [496] „*Arta liberă*“. Publicație democratică efemeră (10 dec. 1944) • 707
[497] *Veac nou*. Organ săptămânal al Asociației române pentru strângerea legăturilor cu U.R.S.S. (10 dec. 1944) • 709
[498] *România viitoare* (15 dec. 1944) • 711

Addenda

- [I] *Date istorice (113–1989)* • 717
[II] *Hărți. Monumente* • 722
[III] *Frontispicii. Publicații cu titlul România, Românul și România Mare* • 732
[IV] *Pagini din istoria românilor (Organizate tematic)* • 737
[V] *Anul 1940 – anul ocupării, prin forță, a teritoriilor românești dintre Prut și Nistru* • 770
[VI] *Un document istoric din anul 1939:*
    Protocolul adițional secret din 23 august 1939 • 780

Indice:

- [I] *Alfabetice* • 783
[II] *Localități de apariție* • 787
[II] *Colaboratori* • 792

[248] **ACȚIUNEA ROMÂNĂ** **Ziar independent zilnic**

Apare la Iași, zilnic (3 ian. 1917 – 13 oct. 1918), la București (29 nov. 1918 – 22 mai 1921). Dir.: Ioan D. Nicolau.

COLABORATORI la primele 10 numere:
Emil Nicolau, S. Naumescu, Ioan D. Nicolau,
Th. D. Speranța.

În primul număr din 3 ian. 1917, E. N. (Emil Nicolau) semnează editorialul *Ce voim?*, Andrei Popovici sub titlul *Patria în pericol*, în nr. 9 din 14 ian. 1917, compară situația Franței din 1792 cu evenimentele din timpul Primului Război Mondial, exprimând încredere în victoria finală a armatei române.

Reproducem editorialul primului număr din 3 ian. 1917, *Ce voim?*:

Ce voim?

În vremurile astea de turburare sufletească, ori cât de multe organe de publicitate s’ar adresa mulțimei, cu dor de a sluji o cauză mare, o cauză dreaptă, nu strică, nici nu sunt de prisos.

Toate energiile acestei țări sunt datoare să contribuie cu ceva la refacerea Patriei vremelnice cotropită de teutonul trufaș, și să ia parte la munca ce se cere pentru înfăptuirea mărețului scop pentru care am intrat în acest război.

Noi am socotit că nu avem dreptul să rămânem mai pre jos, fiindcă ne-am dat seama că, în vremurile aceste când cuvântul înveninat dăător de desnădejde se aruncă de către complicitii vrăjmașilor noștri, tupilați printre noi, e bine ca adevărul să răsună în conștiințele românești, să fie spus fără ocol și să contribuie la înălțarea sufletelor celor ce și-au pierdut nădejdea în ziua de mâine și cari apar pentru noi ca niște ciocli nepoftiți.

Câtă vreme armatele noastre se odihnesc iar cele rămase în picioare luptă cu strășnicie în apărarea peticului de pământ strămoșesc, alături de bravii noștri aliați Ruși, se cuvine să fim înaripați de nădejdea victoriei de mâine.

Oțeliți și cuminiți de încercările crude ce s’au abătut asupra noastră, ele să ne slujească doar de pildă de cum trebuie să fim și să ștergem, de azi înainte, cuvântul *desnădejdea* din vocabularul sufletului românesc.

Cu acest gând ne înfățișăm românismului, propunându-ne să fim bobul de rouă în răsăritul zilei strălucite care va însemna renașterea României de mâine; să fim picătura pe cât de mică, pe cât de umilă, pe atât de prețioasă din marele ideal ce va strecura nădejdea în sufletele românești.

Iată ce vroim.

Cu acest gând singur pășim spre altarul curat al publicității, și nădăjduim că vom avea noroc să fim ca mâine și cântăreții marelor isbânzi ce vor trebui să încunune neapărat silințele bravei noastre armate.

E. N.

(*Acțiunea română*, an. I, nr. 1 din 3 ian. 1917; B.A.R. P IV 4688.)

Vezi *D.P.L.R.*, ediția a III-a, 2004, s.v.

[249] ROMÂNIA

Organ al apărării naționale

Apare la Iași, zilnic (2 febr. 1917 – 23 mart. 1918). Reapare la București (16 ian. – 9 iun. 1919). Dir.: M. Sadoveanu.

COLABORATORI la primul număr: O. Goga, George Renetti, C. Gongopol, Corneliu Moldovan.

În primul număr din 2 febr. 1917 semnează articole pe prima pagină: O. Goga (*Spre biruință*), M. Sadoveanu (*Armata*).

Reproducem articolul lui O. Goga.

Spre biruință

S-ar părea că suntem în mreața unui vis și că toate câte se petrec astăzi în jurul nostru sunt arătări fugare din vremuri de demult, chipuri întunecate smulse dintr' o veche cronică moldovenească. Simțim sufletul cum ni se sbate greu sub povara lovirilor ca limba unui clopot bătrân dintr' o biserică bătuită de vifor.

Vrășmașul a călcat hotarele țarei, jumătate din pământ e sub copitele cailor lui. Dealungul câmpiilor mănoase calcă iarăși cetele de pradă, satele albe ard pe întinderea Munteniei, Dobrogei se prăbușește sub năvala hoardelor bulgărești, în vreme a Ardealul ud încă de sângele nostru, e mai mut ca oricând. În acest timp, în jur de noi, e o alergare pripită, soldații vin și se duc, roesc pribegii fără adăposturi, chervane ferecate își urmează drumul, e grabă și frământare pretutindeni și deasupra acestei învâlmășeli de oameni și lucruri, strălucesc în soarele de iarnă icoane răslete din visul nostru de mărire.

Și cu toate acestea, nu suntem înfrânți. Ne-am cheltuit, dar nu ne-am istovit. Puterea n'a secăt încă și credința rămâne în picioare privind dârză în obrazul dușmanului. Ca un trup sănătos, desmeticit de pumnul vrăjmaș, poporul nostru și-a îndoit mijlocul o clipă ca să se ridice iarăși cu o vigoare înzecită. Înfiptă în țara Moldovei, ca într-o cetate de piatră, oastea noastră, având apa Șiretului în față și crestele Carpaților în spate, reînvie astăzi după zidul baionetelor, ascuțindu-și fulgerele de mâine. Este o suflare nouă de viață care renaște, rândurile se primenesc, sprijinul tovarășilor crește spreanța, fâlfâie proaspătă și întinerită peste steagurile ciuruite de glonte.

În această fierbere, care dospește o furtună apropiată, ne strângem cu toții.

Pe câmpul întins, unde se prind în mănunchi puterile de apărare ale unui neam, venim astăzi și noi, o seamă de oameni ai condeului. Cetită de gânduri și făuritori

de visuri unde trecătoarea din valul statornic al sufletului românesc, cerem o părtică de muncă pentru pregătirea marelui praznic.

Vrem deci să ne semănăm credința pe tot cuprinsul acestui pământ, să vorbim cu soldatul și cu civilul și să ne facem de-a lungul satelor și orașelor vestitorii cântecului de biruință care se urzește ceas de ceas. Vom vorbi limpede și fără înconjur, dându-ne seama că încrederea cu care am fost cinstiți de către cei chemați să reunească energiile țării, pretinde cuvinte drepte și cere slujba adevărului. Vom spune astfel în aceste pagini tot ce așteptarea zilelor viitoare ne va coborî în suflet. Vom arăta pilda măreață de înfrățire a neamului cu Regele său, al cărui Tron și-a muiat strălucirea în visul nostru de veacuri.

Ne vom înclina cu smerenie în fața țaranului trudit, vom pipăi durerile lui, îi vom cânta vitejia neasemănată, lămurindu-i binefacerile pe care și le-a rescumpărat cu sânge cald scurs pe ogoarele țării. Vom desvălui tuturora cruzimile ticăloase ale cotropitorilor și vom lovi cu patimă în tăciunarii care plimbă cărbunii aprinși de-a lungul unui pământ, orându-i prin muncă și vrednice. Vom scormoni spionii și vânduții, vom aprinde în sufletul milostiv al plugarului nostru flăcările urei făcându-l să vadă aevă fiara care scrâșnește în umbra tunurilor nemțești.

Ca în vremuri vechi de restriște, când paloșul însângerat se purta pe drumul mare, am vrea ca din cuvântul nostru să se desprindă cugetul răzbunării și al biruinței.

Nu știu dacă vorbele se vor putea înșirui totdeauna netede pe hârtie; atâta știu însă că toată palpitarea inimii noastre va fi pentru ostașii acestor zile de sbucium grozav. În fiecare clipă, în alergarea minții, în ceasuri de muncă și în nopți de veghe, împreună cu toată suflarea țărânei strămoșești, noi vom avea ochii îndreptați spre voi, soldați ai neamului, cari din tranșee trimiteteți moarte liftelor străine.

În ranițele voastre e biruința de mâine. Sub lumina ei orbitoare vrem să li se frângă condeiul în ziua cea mare, când printre zidurile fumegânde, de la Alba-Iulia, în sunet de muzici, pe drumul de praf și sânge, va trece mândru, pe calul său alb, Regele nostru.

Octavian Goga

(*România*, an. I, nr. 1 din 2 febr. 1917; B.A.R. P IV 4 5990.)

Vezi *D.P.L.R.*, ediția a III-a, 2004, s.v. Vezi și Ion Milea și Magda Dragu, *România*, în *D.G.L.R.*, vol. V, 2006, s.v.

[250] ROMÂNIA MARE

Foaia Voluntarilor Români din Austro-Ungaria

Apare la Kiev, săptămînal (20 iul. – 22 dec. 1917), la Paris (7 ian. – 8 apr. 1919). La Paris apare cu titlul schimbat: *Foaia Voluntarilor și Soldaților Români în Franța*. Dir.: Sever Bocu.

COLABORATORI în 1917: Octavian Goga, Sever Bocu, Octavian Visu, Filaret Doboș.

În presa românească au apărut mai multe publicații cu titlul *România Mare*, între care: la Constanța (1913–1916), la București (1910 și 1916) și la Kiev, în Ucraina (1917), cu subtitlul de mai sus. La Iași, unde se afla refugiat guvernul, Regele și Regina, precum și conducerea armatei, un grup de scriitori, în frunte cu Mihai Sadoveanu și Octavian Goga, au înființat ziarul *România, Organ al apărării naționale*. Poetul ardelean Octavian Goga adresează armatei române un înflăcărat apel pentru realizarea visului de veacuri: unirea tuturor românilor în granițele unui singur stat național.

Către soldații României Mari

Iași, 1 Iulie

Sângele apă nu se face, așa zice o vorbă din bătrâni și zice un mare adevăr.

Adevărul a biruit și în povestea neamului românesc, Sângele Munteniei și Moldovei a cerut dreptate pentru patimile fraților săi de sub apăsarea Ungurilor și Nemților. Aproape anul se împlinește de când la București s'a hotărît că sabia e chemată să isprăvească vechea noastră socoteală cu dușmanii de veacuri. De-atunci, de-un an de zile, acest sânge stropește văile și coastele din munți. Urmașii ostașilor de demult ai voevozilor Mihai Viteazul și Ștefan cel mare luptă cu înverșunare și vitejie. Multă liftă străină a căzut de mâna lor până ce potopul vrăjmașilor i-a silit să se tragă pentru apărare pe apa Siretului și pe brăul Carpaților din Moldova, unde i-au oprit și-au rămas neclintiți cu toate opintirile nemțești.

Nu sunt cuvinte prin cari să se poată arăta cât de sfântă este jertfa asta frățească.

Copii de copiii noștri vor trebui să binecuvinte ceasul în care s'a deslegat sufletul mare al neamului și a oprit cuvânt. Românii foști sub stăpînirea Austriei vor păstra neștearsă în inima lor amintirea acestei binefaceri și nu vor uita niciodată că dezrobirea lor s-a făcut cu tunurile Regelui Ferdinand al României.